

ROČNE GRAFIČNE TEHNIKE ZA PREDŠOLSKE OTROKE (1. DEL) / Meta Adamič Bahl / akademska slikarka in dokvalificirana vzgojiteljica / Nataša Beganović Jug / diplomirana vzgojiteljica, OŠ Janka Kersnika Brdo, Vrtec Medo

UVOD

Grafika zajema pomembni del področja likovnega ustvarjanja, vendar se lahko pri grafiki soočimo z različnimi težavami. Največkrat so te povezane z odsotnostjo grafičnih preš ali strojev za tiskanje. Tudi obdelovanje trdih matric z ostrimi nožki in kislinami ni primerno za predšolske otroke. Veliko grafičnih tehnik, ki so predstavljene v različnih gradivih, je vezano na prave tiskarske barve, ki so vodoodporne. Te zahtevajo čiščenje z različnimi razredčili, ki so škodljiva zdravju in niso primerna za otroke. Zato so tu predstavljene najbolj preproste, dostopne in uporabne grafične tehnike, ki se tiskajo ročno, brez uporabe grafičnih strojev. Predstavljene grafične tehnike se lahko uporabljajo tudi v jasličnih skupinah in se izvajajo z dostopnimi in varnimi materiali.

KAJ PRINAŠA OTROKOM GRAFIKA?

V procesu dela otrok rokuje z različnimi materiali in orodji, kar velikokrat zahteva od njega vztrajnost in natančnost, ob tem pa otrok izboljšuje svoje motorične spretnosti. Grafika zajema celovit proces, to je od zamisli, predvidevanja, izbora materialov in na koncu rezultata. Kompleksnost celotnega postopka otroka spodbudi k načrtovanju in zamisli, s tem, da poskuša posledice svojega ustvarjanja predvideti vnaprej. Motivacija otroka se pokaže že od prvih poskusnih odtisov naprej. Grafika vključuje veliko eksperimentalnega dela in spoznavanja različnih materialov, kar je otroku zelo blizu.

NEKAJ O GRAFIKI IN GRAFIČNIH TEHNIKAH

Vsak grafični postopek se vedno začne z matrico ali tiskovno formo, ki je osnovna podlaga za tisk. Matrico ali tiskovno formo obdelamo z različnimi grafičnimi postopki. Ko je matrica dokončana, nanjo nanesemo tiskarsko

barvo. Nato čez matrico položimo ustrezeni papir in jo odtisnemo ročno ali skozi grafično prešo. Vedeti moramo, da bo vsak odtis na papirju vedno zrcalna slika matrice oziroma tega, kar smo ustvarili na matrico. Papir mora biti tudi vedno večji od matrice, zato da okoli odtisa dobimo vsaj petcentimetrski rob. Lahko izbirate med grobo ali gladko površino risalnega lista. Groba površina risalnega lista ima večjo vpojno moč, ki pride prav, če imajo matrice debelejši nanos barve. Glede na to, kako so matrice obdelane, razlikujemo štiri načine odtiskovanja: visoki tisk, globoki tisk, ploski tisk in sitotisk.

Visoki tisk

To je način tiska, kjer se barve, ki jih nanesemo na obdelano matrico, oprimejo le dvignjenega dela. V del, ki je na matrici poglobljen, se barva ne oprime. Ker se barva oprime le dvignjenega dela matrice, se ta postopek imenuje visoki tisk. Med visoki tisk uvrščamo linorez, lesorez, visoko jedkanico, kolagrafijo, kolažni tisk, kartonski tisk, tiskanje iz naravnih materialov, tisk s pečatniki, šablonami in druge tehnike.

Globoki tisk

To je način, pri katerem barvo vtremo v vdolbine obdelane matrice, dvignjene dele pa očistimo, da se barva ne pozna. Zaradi tega, ker odtisnemo barvo, ki je le v globokem delu matrice, imenujemo ta način globoki tisk. Med globoki tisk uvrščamo bakrorez, suho iglo in jedkanico.

Ploski tisk

Pri tem načinu tiskanja izkoriščamo nerazdružljivost vode in maščobe. Matrica je ravna, in ko nanašamo barvo na vlažno površino, se barva mastnih delov oprime, vlažnih pa ne. Med te tehnike sodi litografija, kjer je matrica iz kamna. To pove že ime; lithos pomeni v grščini kamen.

Sitotisk

To je način tiska, kjer tiskamo skozi sito in pri tem izkoristimo prepustni in neprepustni del sita. Sito je gosta mreža, ki je napeta čez okvir. Barvo nanesemo na mrežo in jo potisnemo skozi sito na papir. Tisti del mreže ali šablone, ki je bil zakrit z emulzijo, ne prepusti barve na papir.

MONOTIPIJA

Monotipija se lahko načeloma uvršča med ploski tisk. Mono pomeni v grščini enkrat, tipos pa odtis, tako da nam že ime pove, da je to grafični postopek, kjer dobimo le enkratni odtis. Ker nam monotipija daje le enkratni odtis, je zato v stroki večkrat ne štejejo med grafiko.

MONOTIPIJA Z BRIVSKO PENO ZA NAJMLAJŠE

Material:

Veliki kosi prozornega polivinila, brivska pena, tempere ali katere druge vodotopne barve, papir

Priprava:

Mizo prekrijemo s polivinilom in ga na robovih zalepimo, da ne bi polivinil zdrsnil z mize. Otrokom po mizi razporedimo kupe brivske pene. Nato začnemo z dodajanjem barve v brivsko peno. Najboljše je, da na vsaki mizi ne uporabimo več kot treh barv naenkrat in jih razporedimo med seboj narazen. Otrokom lahko, če je potrebno, demonstriramo in s prstom potujemo od enega kupa barve do drugega. Otroci bodo začeli zelo uživati, zato jih pustimo, da se z barvami igrajo dlje časa. Brivska pena se bo medtem počasi raztopila, nato pa jih spodbudimo, da s prsti začnejo risati na podlago.

Postopek tiskanja:

Ko se pojavi prva risba, nanjo preprosto položimo papir in nežno odtisnemo. Koliko pritiska potrebuje papir za odtis, boste presodili sami. Ko si bodo otroci zaželeli, da sami odtisnejo svojo

risbo, naj si prvo hitro umijejo roke, umazane od brivske pene.

Nasvet:

Ne hitimo z dodajanjem barv, ker hitro postanejo umazane. Lahko začnemo z eno, nato z drugo in tretjo barvo. Brivska pena bo barvo malo osiromašila, ko se bo posušila, zato lahko dodamo barvo brez pene in jo nato odtisnemo po istem postopku.

Opozorilo:

Presoditi moramo, kdaj je za mlajše otroke tiskanje dovolj varno zaradi vnašanja barve v usta.

Otroci se najprej s peno in barvo samo igrajo. Ko začnejo otroci ustvarjati prve risbe, nanje položimo risalni ali pisarniški list in ga nežno z dlanjo pogladimo po hrbtni strani.

Foto: Meta Adamič Bahl, Nataša Beganovič Jug

MONOTIPIJA Z UPORABO PLEKSI STEKLA KOT MATRICE – SLIKANJE S ČOPIČEM

Material:

Prozorno pleksi steklo velikosti A4 (vsaj dva kosa), risalni listi, prstne barve, glicerini ali detergent za ročno pomivanje posode, papir za zaščito mize

Priprava:

Mizo zaščitimo s papirjem. Pripravimo barve v lončkih ali na pladnju, nato v vsako barvo kanemo nekaj kapljic detergenta za ročno pomivanje posode, ki preprečuje hitro sušenje barve. Če ga je preveč, se barva pri odtiskovanju preveč razlije. Otrok naj s čopiči nanaša barvo v debelejših nanosih na pleksi steklo. Dobro je, če pod pleksi steklo položimo belo podlago, zato da otrok boljše vidi, kaj ustvarja.

Postopek tiskanja:

Na predhodno zaščiteno mizo položimo poslikano pleksi steklo in čezenj položimo risalni list. Pleksi steklo mora biti manjše od risalnega lista, da okoli grafike dobimo lep bel rob. Pri tiskanju pomagamo otroku, da dobi občutek, kako močno pritisniti na hrbtno stran lista. Če je nanos barve debelejši, naj bo pritisk roke zelo nežen, če pa je barve malo, je lahko močnejši. S pritiskom prsta lahko podarimo rob pleksi stekla in tako dobimo izgled, kot da je grafika vtisnjena v papir. Papir lahko odstrani z matrice otrok sam. Če je barve na matrici še vedno zadosti, lahko odtisnete še enkrat.

Nasvet:

Lahko uspešno tiskate tudi brez glicerina ali detergenta za ročno pomivanje posode, uporabite pa lahko tudi prstne barve. Vendar morate vedeti, da se barve zelo hitro sušijo, zato morajo otroci delati hitreje in večje količine barve nanašati na podlago.

Deklica slika na pleksi steklo. Skupaj z vzgojiteljico previdno pogladita papir po hrbtni strani. Nato deklica loči papir od matrice.

Foto: Vesna Prevolnik

MONOTIPIJA Z UPORABO MEHKE PODLAGE KOT MATRICE

Material:

PVC-mape velikosti A4 (štiri kosi), karton, risalni listi, tempera barve, papir za zaščito mize

Priprava:

V PVC-mape položimo karton za podlago in zaščitimo mize. Otrokom ponudimo čopiče in PVC-mape, na katere prosto ustvarjajo na določeno temo.

Postopek tiskanja:

Ko otroci dokončajo svojo likovno upodobitev, jo odtisnejo na risalni list.

Nasvet:

Tempera barve naj bodo čim bolj goste in s čim manjšim dodatkom vode. Monotipijo s PVC-mapami so izvajali otroci iz starostne skupine od 3 do 4 let. Priporočljivo je, da otroci sodelujejo

pri odtiskovanju. Mlajšim otrokom pomagamo pri odtiskovanju, starejši pa lahko odtiskujejo sami.

Deklica ustvarja na PVC-mapo, nato samostojno odtisne podlago na risalni list. Ko odtisne matrico, preveri rezultat svojega dela.

Foto: Nataša Beganović Jug

MONOTIPIJA Z UPORABO PLEKSI STEKLA KOT MATRICE – RISANJE Z VATIRANO PALČKO

Material:

Pleksi steklo ali druga plastična podlaga, risalni listi, prstne barve, detergent za ročno pranje posode, vatirane

palčke in drugi pripomočki po želji (stari flomastri, koničaste radirke ...), papir za zaščito mize

Priprava:

Mizo zaščitimo s papirjem. V lonček prstne barve kanemo nekaj kapljic detergenta, tolako, da je barva dobro mazljiva, in jo nato s čopičem naneseemo v debelejših nanosih na pleksi steklo.

Postopek tiskanja:

Otroku ponudimo vatirane palčke, s katerimi riše in ustvarja na pripravljeno podlago. Otroka opozorimo, da morajo biti črte debele in čiste (tako, da se vidi skozi pleksi steklo), zato da se na odtisu črte dobro vidijo. Dobro je, če pod pleksi steklo položimo belo podlago, zato da otrok boljše vidi, kaj ustvarja. Ko otroci dokončajo svojo likovno upodobitev, položijo nanjo risalni list in odtisnejo z nežnim glajenjem risalnega lista po hrbtni strani.

Nasvet:

Nanos podlage je zelo pomemben. Če je predebel, se bodo črte razmazale v postopku tiskanja, če pa pretanek, bo podlaga risbe zelo medlo odtisnjena. Barva se kljub detergentu hitro suši, zato je boljše z risanjem pohiteti. Vedno je treba paziti, da odtisnete pleksi steklo na čisti podlagi, da ne bo bel rob umazan.

Deklica nariše risbo z vatirano palčko, nato papir previdno pogladi papir na hrbtni strani in si sama ogleda svoj rezultat.

Foto: Natalija Mlakar Butalič

TISKANJE S STIROPORNO MATRICO

Material:

Gladek stiropor (od sadja), risalni listi, prstna barva z detergentom, za boljše rezultate pa vodotopna tiskarska barva, ki je primerna za otroke, valjček za barvo, navadni kemični svinčnik, papir za zaščito mize

Priprava: Mizo zaščitimo s papirjem. Otroku ponudimo kemični svinčnik, s katerimi riše in ustvarja na pripravljeno podlago – stiropor.

Postopek tiskanja:

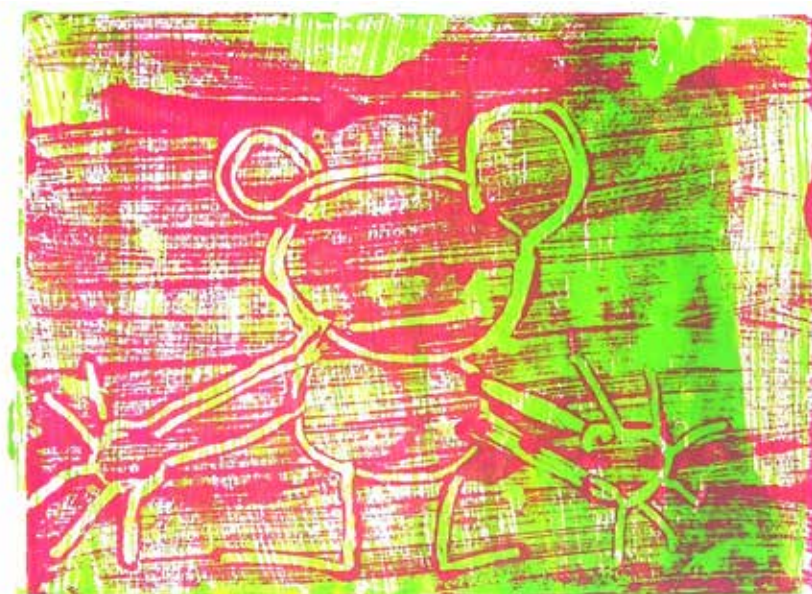
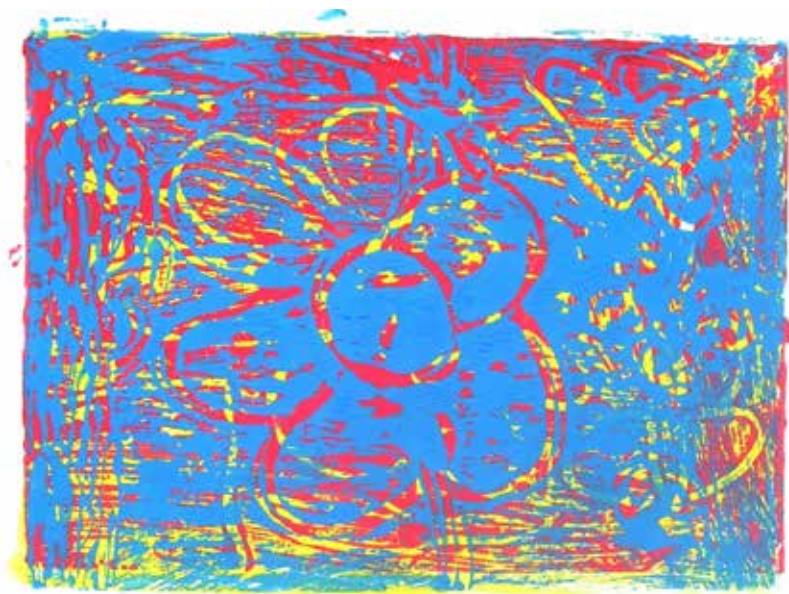
Otrok riše s kemičnim svinčnikom v stiroporno matrico. Opozorimo ga, da mora pritisniti s pisalom, da ustvari globoke vreze, da se bo odtis dobro videl. Ko otrok dokonča svojo likovno upodobitev, z valjčkom premaže matrico in čeznjo položi risalni list. Matrico je za odtiskovanje boljše predstaviti na čisto mesto. Nato po hrbtni strani povalja z valjarjem ali pogladi z dlanjo. Stiroporna matrica se da uporabiti za več odtisov, vendar moramo paziti, da pri spiranju barve ne vpije preveč vode.

Deklica nariše risbo na stiropor in jo premaže z valjčkom. Nato jo odtisne.

Foto: Meta Adamič Bahl

(Se nadaljuje)

ROČNE GRAFIČNE TEHNIKE ZA PREDŠOLSKE OTROKE, II. DEL / Meta Adamič

Bahl, akademska slikarka in dokvalificirana vzgojiteljica; Nataša Beganović Jug, diplomirana vzgojiteljica / OŠ Janka Kersnika Brdo, Vrtec Medo

KARTONSKI TISK

Material:

trden karton za matrico, gladek in nagubani karton, risalni listi, prstne barve z detergentom, škarje, lepilo po izbiri, papir za zaščito mize

Priprava:

Mizo zaščitimo s papirjem. Otroku ponudimo po strukturi različen karton, da izreže različne oblike in jih prilepi na debelejši karton. Nato izdelano matrico obtežimo in jo pustimo, da se posuši. Preden matrico obtežimo, preverimo, če so vsi koščki dobro prilepljeni.

Postopek tiskanja:

Otrok na matrico s čopičem nanese barvo in čeznjo položi risalni list. Matrico je za odtiskovanje boljše prestaviti na čisto mesto. Nato jo po hrbtni strani povalja z valjarjem ali pogladi z roko. Matrica se da uporabiti za več odtisov, vsak odtis pa je malo drugačen, glede na to, koliko barve vpije karton pri vsakem nanašanju barve.

Priprava:

Mizo zaščitimo s papirjem. Otrok riše s tubo mekola na trdo podlago. Nato počakate dan ali dva, da se matrica z mekolom posuši.

Postopek tiskanja:

Ko je matrica posušena, otrok s čopičem premaže matrico in čeznjo položi risalni list. Matrico je za odtiskovanje treba prestaviti na čisto mesto. Nato otrok po hrbtni strani papirja pogladi z roko. S prsti pogladi tudi vse vdolbine. Če uporabimo laminatni vzorec za matrico, se jo da uporabiti za več odtisov.

Prva slika kaže izdelovanje kolaža na matrici iz gladkega kartona. Deklica nato s čopičem nanese barvo, položi na matrico risalni list in odtisne. Prikazana sta prvi in drugi odtis, ki se med seboj razlikujeta. Pri drugem odtisu je matrica že precej prepojena z barvo in s tem dobimo posebni tridimenzionalni učinek.

Foto: Meta Adamič Bahl

KOLAGRAFIJA

Material:

gladek trden karton za matrico, zelo primerni so tudi visokotlačni vzorci laminata (ultrapas), tuba mekola z ozkim ustjem, risalni listi, prstne barve z detergentom ali tempera, papir za zaščito mize

Deklica ustvarja risbo s tubo lepila mekol. Naslednji dan, ko se je lepilo posušilo, je risbo odtisnila.

Foto: Nataša Beganović Jug, Meta Adamič Bahl

Pri kolagrafiji lahko nastane razlika v kakovosti tiska tudi zaradi barv, ki jih uporabljamo:

Prva matrica je odtisnjena s prstno barvo in z dodanim detergentom, druga pa s tempero barvo. Grafike so odtisnjene z glajenjem dlani po hrbtni strani papirja.

Foto: Meta Adamič Bahl

KOLAŽNI TISK

Material:

gladek trden karton ali trša podlaga za matrico, risalni listi, prstna barva z detergentom, za boljše rezultate pa vodotopna tiskarska barva, ki je primerna za otroke, škarje, krojaške škarje za blago, lepilo (v stiku – magnetin ali mekol), tiskarski valjček, različen

material za ustvarjanje kolaža (vrvi, blago, mreže, juta, karton ...), papir za zaščito mize

Priprava:

Mizo zaščitimo s papirjem. Otroku ponudimo tršo podlago ali karton, škarje in lepilo. Nato otrok izreže oblike iz različnih materialov in jih prilepi na matrico. Za rezanje blaga lahko otrok uporabi krojaške škarje pod nadzorom odrasle osebe. Matrico obtežimo, da se oblike poravnajo in dobro zalepijo na papir do naslednjega dne.

Postopek tiskanja:

Otrok na pripravljeno matrico nanese s tiskarskim valjčkom barvo. Čez matrico položi gladko stran risalnega lista. Matrico je za odtiskovanje boljše prestaviti na čisto mesto. Nato po hrbtni strani povalja z valjarjem in jo nato pogladi z dlanjo. Matrico se da uporabiti za več odtisov, glede na to, koliko barve nanese, pa je lahko vsak odtis malo drugačen. Za boljše rezultate se lahko uporabi vodotopna tiskarska barva.

Deček z valjčkom nanese barvo na matrico. Pri oblikovanju matrice je uporabil blago, plastično mrežo, juto in volno. Druga fotografija prikazuje matrico, preostali sliki pa dva različna odtisa, enega z manjšim in drugega z večjim nanosom barve. Matrica zdrži največ štiri odtise, saj potem začne karton razpadati.

Foto: Meta Adamič Bahl

KOMBINIRANE TEHNIKE

Pri kombiniranih tehnikah ima otrok na razpolago večje število izraznih sredstev. Same matrice postanejo zanimive tudi kot izdelek, in če jih pri tiskanju ne uničimo, jih lahko razstavimo kot slikarske kolažne tehnike. Pri dodajanju barve pa se odtiskovanje

približa tehniki monotipije, ker je lahko vsak odtis čisto drugačen.

BARVNI KARTONSKI TISK

Postopek je enak kot pri kartonskem tisku, le da tu s čopičem nanese različne barve tempere in nato odtisnemo z glajenjem z dlanjo po hrbtni strani papirja.

Foto: Meta Adamič Bahl

BARVNI KOLAŽNI TISK

Postopek je enak kot pri kolažnemu tisku, le da tu s čopičem nanese različne barve tempere in nato odtisnemo z glajenjem z dlanjo po hrbtni strani papirja.

V prvi sliki dečka izdelujeta matrico. Motiv prikazuje balon na vroči zrak. Druga slika kaže matrico, ki je bila že nekajkrat odtisnjena. Poleg pa sta grafiki, in sicer je bilo na prvem odtisu na matrico nanese manj barve, pri drugem pa več; ta razlika se vidi tudi na odtisnjenih grafikah.

Foto: Meta Adamič Bahl

BARVNA KOLAGRAFIJA

Postopek je enak kot pri kolagrafiji, le da tu s čopičem otrok nanese različne barve tempere na matrico in jo nato odtisne z glajenjem z dlanjo po hrbtni strani papirja.

Na nekaterih odtisih dobimo zanimivo kombinacijo linearne risbe z lepilom mekol in nato abstraktno razporeditev barv.

Foto: Meta Adamič Bahl

BARVNA MONOTIPIJA Z UPORABO PLEKSI STEKLA KOT MATRICO - RISANJE Z VATIRANO PALČKO

Pri barvni monotipiji je lahko prvi odtis samo podlaga, drugi odtis pa z risbo. Lahko pa je odtisnjenih več risb, s tem, da je treba računati, da je zadnji odtis najbolj dominanten v končnem izdelku.

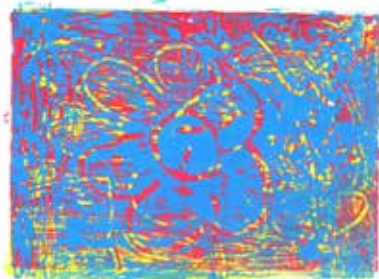

Foto: Meta Adamič Bahl

BARVNA MONOTIPIJA Z UPORABO RAZLIČNIH VELIKOSTI MATRIC

Lahko se igramo z različnimi izrezi matric ter s tem dosežemo barvito in

razgibano kompozicijo. Pri obeh grafikah je prvi odtis manjši moder kvadrat brez risbe, v drugem odtisu pa otrok pobarva večjo površino pleksi stekla in nanj naredi risbo. Pri drugem odtisu je lahko pleksi steklo pobarvano v več barvah, kot spodaj prikazuje rumeno oranžni odtis.

Foto: Meta Adamič Bahl

TISKANJE Z MATRICO IN KOLAŽEM IZ MOOSGUMIJA V KOMBINACIJI Z MEKOLOM

Material:

moosgumi, risalni listi, prstna barva z detergentom, škarje, lepilo za moosgumi, mekol z ozkim ustjem za risanje, tiskarski valjček, papir za zaščito mize

Priprava:

Mizo zaščitimo s papirjem. Na podlago iz moosgumija otrok lepi različne oblike, ki jih je zrezal iz moosgumija. Postopek pri izdelavi te matrice zahteva malo več potrpljenja, ker se moosgumi težko oprime podlage in mali koščki se težje izrezujejo. Nato otrok nariše risbo s tubo mekola. Matrice zaradi risbe iz mekola ne obtežimo, vendar počakamo, dokler se ne posuši.

Postopek tiskanja:

Otrok na pripravljeno matrico nanesse s tiskarskim valjčkom barvo. Čez

matrico položi risalni list. Matrico je za odtiskovanje boljše prestaviti na čisto mesto. Nato hrbtno stran povalja z valjarjem in nato pogladi z dlanjo. Matrica iz moosgumija je bolj vzdržljiva in lahko naredimo več odtisov. Za boljše rezultate se lahko uporabi vodotopna tiskarska barva.

Na prvi fotografiji deklica izdeluje matrico. Srednja fotografija prikazuje matrico, na katero je deklica z valjčkom nanesla barvo.

Foto: Meta Adamič Bahl

TISKANJE Z MATRICO IZ NAVADNEGA BELEGA STIROPORA IN KOLAŽEM

Material:

debelejši, navadni, beli stiropor, risalni listi, tempera barve, mekol, karton

Priprava matrice:

Otrokom ponudimo stiropor, manjše kose, ki se lahko iz večjih ploskev kar ročno odtrgajo v manjše kvadrataste

plošče. Otroci nanj lepijo kolaž iz kartona in dodajo risbo iz mekola. Osnovna matrica že tudi prispeva določeno teksturo celotni grafiki.

Postopek tiskanja:

Ko otrok dokonča risbo, ki jo je narisal na stiropor, jo z valjarjem ali debelim čopičem premaže s tempera barvami, ki ne smejo biti preveč vodene. Ko je matrica premazana, jo otrok odtisne na risalni list.

Nasvet:

S stiroporno matrico lahko naredimo tudi več odtisov. Zanimiva je tudi že rebrasta struktura stiropora.

Otroci iz skupine 3–4 let so oblikovali že zelo zanimive kompozicije v tej tehniki.
Foto: Nataša Beganovič Jug

OZNAČEVANJE GRAFIK

Če začnemo od levega roba grafike proti desnemu, se v levem kotu grafike

2013, kolažni tisk, 1/3

„Kompozicija 1“

Žiga P.

označi letnica izdelave grafike, grafična tehnika in zaporedno število odtisa. Število odtisa pove, kateri odtis je to od vseh drugih obstoječih, kot na primer na grafiki zgoraj, prvi odtis od treh enakih odtisov. Pri grafiki se praviloma vsaka matrica uniči po končanem tiskanju vseh grafik. Grafike s tem pridobijo umetniško vrednost, ker so natisnjene v omejenem številu. Pri ročnih grafičnih tehnikah, zlasti pri neobstoju matricah, tega zapisa ni mogoče vključiti v grafično delo. Odtisi se namreč preveč razlikujejo med seboj, da bi imeli zaporedno številko odtisov.

V sredini je naslov dela, ki ni nujno, da je opisni. Lahko piše »Brez naslova« ali »Kompozicija 1« in naprej številka dve, tri ...

Na skrajnem desnem robu je ime avtorja. Nekateri grafiki zapišejo letnico izdelave tudi pri imenu, na desni strani grafičnega lista. Zaradi označevanja grafike je lahko spodnji beli rob grafike malo večji od drugih robov.

ZAKLJUČEK

Največ dela pri grafiki je s pripravo matrice. Pri daljših postopkih priprave matrice potrebujejo nekateri otroci malo spodbude. Najbolj jih veseli, če lahko izbirajo med različnimi

grafičnimi tehnikami in materiali, iz katerih bi si želeli izdelati matrico. Nekateri otroci si izberejo hitrejše in lažje postopke. Drugi otroci, ki imajo malo več vztrajnosti, izberejo bolj zahtevne postopke za izdelavo matrice.

Pri odtiskovanju matric grafika vedno ponudi element naključja ali preseñenja. V trenutku, ko otroci ločijo papir od svoje matrice, jim ponudi še trenutek magičnosti. Pri grafičnih tehnikah, ki so primerne za najmlajše, na primer tiskanje z brivsko peno, je lahko motivacija povabilo otroka k igri, brez izpostavljanja izdelka kot končni cilj, grafični odtis pa lahko služi le kot zabeležek otrokove aktivnosti pri ustvarjalni igri.